

Warszawa, 29-11-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.815.4.2022.MWR

Pan

Waldemar Buda

Minister Rozwoju i Technologii

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze!

Rzecznik Praw Obywatelskich pełni rolę niezależnego organu do spraw popierania, ochrony i monitorowania wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych¹, o którym mowa w jej art. 33 ust. 2. Z tego względu chciałbym zwrócić uwagę Pana Ministra **na pilną potrzebę implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług²**, zwanej także Europejskim Aktem o Dostępności. Państwa członkowskie były zobowiązane do wprowadzenia w życie przepisów ustawodawczych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do jej transpozycji **do dnia 28 czerwca 2022 r.** (art. 31 ust. 1 dyrektywy 2019/882).

Przestrzeganie praw człowieka w czasie trwającej transformacji cyfrowej, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób z niepełnosprawnościami, a także

---

¹ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169, ze zm.; dalej również jako: „KPON”).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. UE. L. z 2019 r. Nr 151, str. 70; dalej jako: „dyrektywa 2019/882”).

troska o zapewnienie dostępności tej grupie osób od wielu lat pozostają w obszarze szczególnego zainteresowania Rzecznika, który podejmuje te problemy w swoich wystąpieniach generalnych³ oraz prowadząc badania dotyczące dyskryminacji i publikując z nich raporty.⁴

Środowisko, w którym produkty i usługi są bardziej dostępne, umożliwia większe włączenie społeczne i ułatwia osobom z niepełnosprawnościami prowadzenie niezależnego życia.⁵ Do mojego Biura wpływają wnioski dotyczące m.in. potrzeby zapewnienia dostępności sklepów i platform internetowych dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. Jakkolwiek w obecnym stanie prawnym dostępność w sektorze handlu elektronicznego zależy wyłącznie od stopnia społecznej odpowiedzialności podmiotów, do których należą sklepy internetowe i platformy sprzedażowe, tak dyrektywa 2019/882 nakłada na te podmioty konkretne zobowiązania w zakresie dostępności. Podobnie rzecz ma się z innymi obszarami, które reguluje wskazana dyrektywa, takimi jak: usługi łączności elektronicznej, usługi towarzyszące transportowi pasażerskiemu, czy usługi bankowe. W każdym z wymienionych obszarów dostrzegam brak lub istotne ograniczenia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Idea dostępności została wyrażona w art. 9 KPON i jest jedną z jej kluczowych zasad. Dostępność jest elementem uniwersalnego projektowania, rozumianego jako tworzenie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie jest również jednym z założeń Konwencji i stanowi warunek wstępny dostępności jako takiej⁶, która jest niezbędna do tego, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły prowadzić niezależne życie. Dostępność powinna zostać osiągnięta poprzez systematyczne usuwanie barier i zapobieganie ich powstawaniu, w miarę możliwości poprzez zastosowanie podejścia

---

³ Zob. m.in. wystąpienie RPO do Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 marca 2021 r. (znak: XI.815.55.2020), dostępne pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Do_premiera_dostepnosc_2.03.2021.pdf [dostęp z dnia 21 listopada 2022 r.].

⁴ Zob. publikację „Dostępność witryn internetowych instytucji publicznych dla osób niewidomych - raport Rzecznika Praw Obywatelskich”, dostęp pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pliki/12702084070.pdf> [dostęp z dnia 21 listopada 2022 r.].

⁵ Motyw 2 dyrektywy 2019/882.

⁶ Zob. art. 9 KPON.

projektowania uniwersalnego.⁷ Przepisy dyrektywy wdrażają wskazane zasady do prawa Unii Europejskiej, a tym samym bezpośrednio zwiększają stopień realizacji zobowiązań jej państw członkowskich wynikających z KPON. Żeby jednak to wdrożenie mogło efektywnie zafunkcjonować w rzeczywistości społecznej, konieczna jest transpozycja tej dyrektywy do polskiego porządku prawnego.

Na marginesie należy zaznaczyć, że obowiązek przyjęcia środków w zakresie tworzenia warunków dostępności m.in. produktów i usług, w tym usług oferowanych publicznie oraz wdrażania zasady uniwersalnego projektowania, został zasygnalizowany w rekomendacjach wydanych we wrześniu 2018 r. dla Polski przez Komitet do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych⁸ badający stan przestrzegania przepisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Komitet wskazał w nich na potrzebę stworzenia ram prawnych z konkretnymi, wykonalnymi i określonymi w czasie poziomami odniesienia w celu monitorowania stopniowego tworzenia warunków dostępności.⁹ Toczące się prace nad projektem ustawy o zapewnianiu spełniania wymogów dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze przyjmują zatem za krok w kierunku realizacji wskazanej rekomendacji.

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627, t.j. ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie o aktualnym stanie prac nad projektem ustawy wdrażającej dyrektywę 2019/882 oraz udzielenie informacji na temat zaangażowania osób z niepełnosprawnościami i ich organizacji w proces tworzenia i opiniowania tego projektu.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

⁷ Motyw 50 dyrektywy 2019/882.

⁸ Uwagi końcowe Komitetu pod adresem Polski z 29 października 2018 r., CRPD/C/POL/CO/1, pkt 16, dostęp pod adresem: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/326/15/PDF/G1832615.pdf?OpenElement> [dostęp z dnia 21 listopada 2022 r.].

⁹ Motyw 13 dyrektywy 2019/882.

